

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. spalio 21 d.^(*)

„Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis ir perdavimo tarp valstybių narių tvarka – 4 straipsnis – Neprivalomo nevykdymo pagrindai – 4 straipsnio 6 punktas – Bausmės vykdymo tikslais išduotas arešto orderis – 5 straipsnis – Išduodančios valstybės narės suteikiamos garantijos – 5 straipsnio 1 punktas – Už akių skirta bausmė – 5 straipsnio 3 punktas – Baudžiamojo persekiojimo tikslais išduotas arešto orderis – Perduodant keliamas reikalavimas, kad ieškomas asmuo bus grąžintas į vykdančiąją valstybę narę – 5 straipsnio 1 ir 3 punktų taikymas kartu – Atitiktis“

Byloje C-306/09

dėl *Cour constitutionnelle* (Belgija) 2009 m. liepos 24 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. liepos 31 d., pagal ES 35 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl I. B. atžvilgiu išduoto Europos arešto orderio vykdymo

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schiemann, L. Bay Larsen (pranešėjas), C. Toader ir M. Berger,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorius M.-A. Gaudissart, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. gegužės 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- I. B., atstovaujamo advokato P. Huget,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos T. Materne, padedamas advokatų J. Bourtembourg ir F. Belleflamme,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir J. Kemper,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir C. Meyer-Seitz,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos I. Rao,
- Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos O. Petersen ir I. Gurov,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir S. Grünheid,

susipažinęs su 2010 m. liepos 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34) 3 straipsnio, 4 straipsnio 6 punkto ir 5 straipsnio 1 ir 3 punktų aiškinimu ir su minėtų 4 straipsnio 6 punkto ir 5 straipsnio 3 punkto galiojimu.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą, susijusią su Nivelio (Belgija) (toliau – Belgijos vykdančioji teisminė institucija) vykdomu 2007 m. gruodžio 13 d. *Tribunalul București* (Bukarešto teismas) (Rumunija) (toliau – Rumunijos išduodančioji teisminė institucija) išduotu Europos arešto orderiu dėl Belgijoje gyvenančio Rumunijos piliečio I. B., siekiant jam įvykdyti ketverių metų įkalinimo bausmę, skirtą už akių priimtą teismo sprendimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Iš 1999 m. gegužės 1 d. *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL L 114, p. 56) paskelbto pranešimo dėl Amsterdamo sutarties įsigaliojimo datos matyti, kad Belgijos Karalystė padarė pareiškimą pagal ES 35 straipsnio 2 dalį, kuriuo pripažino Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus remiantis ES 35 straipsnio 3 dalies b punkte numatyta tvarka.
- 4 Remiantis prie SESV pridėto Protokolo Nr. 36 dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų 10 straipsnio 1 dalimi, Teisingumo Teismo įgaliojimai pagal ES sutarties VI antraštinę dalį išlieka tokie patys, kiek tai susiję su Sąjungos teisės aktais, priimtais iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo, įskaitant tuos, kurie buvo priimti pagal ES 35 straipsnio 2 dalį.

Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR

- 5 Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 1, 5, 10 ir 12 konstatuojamosios dalys išdėstytos taip:

„(1) Vadovaujantis 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tarybos Europos Vadovų Tarybos išvadomis <...>, oficiali įsiteisėjusiu sprendimu nuteistų asmenų, besislapstančių nuo teisingumo, ekstradicijos tarp valstybių narių procedūra turėtų būti panaikinta, o įtariamų nusikalstamos veikos padarymu asmenų ekstradicijos procedūros turėtų būti paspartintos.

<...>

- (5) Sąjungos siekis tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve reikalauja panaikinti ekstradiciją tarp valstybių narių ir pakeisti ją perdavimo sistema tarp teisminių institucijų. Be to, pradėjus taikyti naują nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn, galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. Tradiciniai iki šiol egzistavę valstybių narių bendradarbiavimo santykiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje turėtų būti pakeisti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistema, taikoma ir ikiteisminiams, ir galutiniams sprendimams.

<...>

- (10) Europos arešto orderio mechanizmas remiasi aukštu valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai ir nuolat pažeidinėja [ES] 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus, Tarybos nustatytus pagal [ES] 7 straipsnio 1 dalį, ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos pasekmės.

<...>

- (12) Šis pagrindų sprendimas grindžiamas pagarba pagrindinėms teisėms ir principams, kurie pripažįstami [ES] 6 straipsnyje ir kurie atspindi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos VI skyriuje. <...>

<...>.“

6 Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ES] 6 straipsnyje.“

7 Šio pagrindų sprendimo 2 straipsnio „Europos arešto orderio taikymo sritis“ 1 dalyje įtvirtinta:

„Europos arešto orderis gali būti išduotas už veiką, baustiną pagal išduodančios valstybės narės teisę <...> arba, kai bausmė arba sprendimas dėl įkalinimo jau yra priimtas, [siekiant įvykdyti paskirtą įkalinimo bausmę, kurios trukmė] bent keturi mėnesiai.“

8 Pagrindų sprendimo 3 straipsnyje išvardyti trys „Europos arešto orderio privalomo nevykdymo pagrindai“.

9 Šio pagrindų sprendimo 4 straipsnyje „Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindai“ išvardyti septyni tokie pagrindai. 4 straipsnio 6 dalyje šiuo klausimu nurodyta:

„Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį:

<...>

6) jei Europos arešto orderis yra išduotas, siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas, ir toji valstybė imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal savo vidaus teisę.“

10 Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnyje „Išduodančiosios valstybės narės suteikiamos garantijos ypatingais atvejais“ numatyta:

„Vykdančiajai teisminei institucijai vykdam Europos arešto orderį, pagal vykdančiosios valstybės narės įstatymus gali būti taikomi šie reikalavimai:

1) kai Europos arešto orderis yra išduotas siekiant įvykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, priimtą *in absentia*, jei asmuo nebuvo pašauktas į teismą asmeniškai ar kitaip informuotas apie teismo posėdžio datą ir vietą, kas sąlygojo sprendimo priėmimą *in absentia*, perdavimui gali būti taikomas reikalavimas, kad išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio arešto yra išduotas Europos orderis, tinkamai užtikrintų galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje ir dalyvauti teisme;

<...>

3) kai asmuo, kurio atžvilgiu yra išduotas Europos arešto orderis, siekiant jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, yra vykdančiosios valstybės narės pilietis arba gyventojas, perdavimui gali būti taikomas reikalavimas, kad apklausus asmenį, jis būtų grąžintas vykdančiajai valstybei narei ir ten atliktų išduodančiojoje valstybėje narėje jam priimtą laisvės atėmimo bausmę arba įvykdytą sprendimą dėl įkalinimo.“

11 Šio pagrindų sprendimo 8 straipsnyje „Europos arešto orderio turinys ir forma“ nustatyta:

„1. Europos arešto orderyje nurodoma ši informacija, kuri pateikiama forma, nustatyta priede:

<...>

- c) vykdytino teismo sprendimo, arešto orderio arba kito tokį patį poveikį turinčio vykdytino teismo sprendimo, kuriam taikomi 1 ir 2 straipsniai, įrodymas;

<...>

- f) skirta bausmė, jei yra priimtas galutinis teismo sprendimas, arba pagal išduodančiosios valstybės narės teisę skirtinų už tokią nusikalstamą veiką bausmių ribos;

<...>“

- 12 Minėto pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta:

„Jei vykdančioji teisminė institucija mano, kad išduodančiosios valstybės narės praneštos informacijos nepakanka sprendimui dėl perdavimo priimti, ji paprašo skubiai pateikti būtiną papildomą informaciją, ypač susijusią su 3–5 ir 8 straipsniais <...>.“

- 13 Pagrindų sprendimo 2002/584 32 straipsnyje nustatyta:

„Ekstradicijos prašymus, gautus iki 2004 m. sausio 1 d., ir toliau reglamentuoja su ekstradicija susiję galiojantys dokumentai. Prašymus, gautus po tos datos, reglamentuoja taisyklės, kurias valstybės narės priima pagal šį pagrindų sprendimą. Tačiau bet kuri valstybė narė, Tarybai priimant šį pagrindų sprendimą, gali padaryti pareiškimą, nurodydama, kad vykdančioji valstybė narė ir toliau priims sprendimus dėl prašymų, susijusių su veikomis, įvykdytomis prieš jos nurodytą datą, vadovaudamasi ekstradicijos sistema, kuri buvo taikoma iki 2004 m. sausio 1 d. Toji data negali būti vėlesnė kaip 2002 m. rugpjūčio 7 d. Minėtas pareiškimas skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Jį galima atšaukti bet kuriuo metu.“

Pamatinis [pagrindų] sprendimas 2009/299/TVR

- 14 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu [pagrindų] sprendimu 2009/299/TVR, iš dalies keičiančiu Pamatinius [pagrindų] sprendimus 2002/584/TVR, 2005/214/TVR, 2006/783/TVR, 2008/909/TVR ir 2008/947/TVR ir stiprinančiu asmenų procesines teises bei skatinančiu tarpusavio pripažinimo principo taikymą sprendimams, priimtiems atitinkamam asmeniui asmeniškai nedalyvavus teisminiame nagrinėjime (OL L 81, p. 24), kurį, remiantis jo 8 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės turi įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2011 m. kovo 28 d., panaikintas Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 punktas ir priimtas naujas to sprendimo 4a straipsnis.
- 15 Tačiau minėtas 4a straipsnis „Sprendimai, priimti po teismo nagrinėjimo, kuriame asmuo asmeniškai nedalyvavo“ taikomas tik sprendimų, priimtų atitinkamam asmeniui nedalyvaujant teismo procese, pripažinimui ir vykdymui nuo 2011 m. kovo 28 dienos.

Nacionalinės teisės aktai

Belgijos teisės aktai

- 16 Pagrindų sprendimas 2002/584 į nacionalinę teisę perkeltas 2003 m. gruodžio 19 d. Įstatymu dėl Europos arešto orderio (*Moniteur belge*, 2003 m. gruodžio 22 d., p. 60075, toliau – Įstatymas dėl Europos arešto orderio).
- 17 Kalbant, visų pirma, apie Europos arešto orderio privalomo nevykdymo pagrindus, to įstatymo 4 straipsnyje nustatyta:

„Europos arešto orderį atsisakoma vykdyti tokiais atvejais:

<...>

5) jei yra rimtų priežasčių manyti, kad Europos arešto orderio vykdymas pažeis nurodyto asmens pagrindines teises, kurios nurodytos [ES] 6 straipsnyje;“

- 18 Kalbant, antra, apie Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindus, to įstatymo

6 straipsnyje įtvirtinta:

„Gali būti atsisakyta vykdyti šiais atvejais:

<...>

4. Jei Europos arešto orderis yra išduotas siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo turi Belgijos pilietybę arba yra nuolatinis Belgijos gyventojas ir kai kompetentingos Belgijos institucijos imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal Belgijos teisę;

<...>“

- 19 Kalbant apie veiksmingą sprendimo, priimto pagal Įstatymo dėl Europos arešto orderio 6 straipsnio 4 dalį, įgyvendinimą, 1990 m. gegužės 23 d. Įstatymo dėl nuteistų asmenų perkėlimo iš vienos valstybės į kitą, dėl lygtinai nuteistų ar lygtinai į laisvę išleistų asmenų stebėjimo perėmimo ir perdavimo bei laisvės atėmimo bausmių ir sprendimų įkalinimo perėmimo ir perdavimo (*Moniteur belge*, 1990 m. liepos 20 d., p. 14304), su pakeitimais, padarytais 2005 m. gegužės 26 d. įstatymu (*Moniteur belge*, 2005 m. birželio 10 d., p. 26718, toliau – Įstatymas dėl perkėlimo), 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Pagal teismo sprendimą, priimtą remiantis <...> Įstatymo dėl Europos arešto orderio 6 straipsnio 4 dalimi, galima perimti tame teismo sprendime nurodytos laisvės atėmimo bausmės arba sprendimo dėl įkalinimo vykdymą. Bausmė arba sprendimas dėl įkalinimo vykdomas remiantis šio Įstatymo nuostatomis.“

- 20 Įstatymo dėl perkėlimo 18 straipsnis, kuris yra jo VI skyriuje „Dėl užsienyje paskelbtų laisvės atėmimo bausmių ir sprendimų dėl įkalinimo vykdymo Belgijoje“, turi būti skaitomas atsižvelgiant į to paties Įstatymo 25 straipsnį, kuriame numatyta:

„V ir VI skyrių nuostatos netaikomos už akių priimtiems baudžiamiesiems nuosprendžiams, išskyrus 18 straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, kai kalbama apie nuosprendį už akių, kuris įgijęs *res judicata* galią.“

- 21 Trečia, kalbant apie garantijas, kurias turi suteikti išduodančioji valstybė narė, Įstatymo dėl Europos arešto orderio 7 ir 8 straipsniais atitinkamai perkeliama Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 ir 3 punktai. Dėl už akių priimtu sprendimu skirtos bausmės vykdymo to Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta:

„Kai Europos arešto orderis yra išduotas siekiant įvykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, priimtą *in absentia*, jei asmuo nebuvo pašauktas į teismą asmeniškai ar kitaip informuotas apie teismo posėdžio datą ir vietą, o tai lėmė sprendimo priėmimą *in absentia*, perdavimui gali būti taikomas reikalavimas, kad išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio arešto yra išduotas Europos orderis, tinkamai užtikrintų galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje ir dalyvauti teisme.

Išduodančiosios valstybės teisėje esanti nuostata, kurioje numatyta galimybė pateikti skundą ir nurodytos skundo pateikimo sąlygos, iš kurių galima spręsti, kad asmuo realiai galės ja pasinaudoti, turi būti laikoma pakankama garantija, nurodyta pirmoje pastraipoje.“

- 22 Įstatymo dėl Europos arešto orderio 8 straipsnyje įtvirtinta:

„Kai asmuo, nurodytas Europos arešto orderyje, išduotame siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, turi Belgijos pilietybę arba nuolat gyvena Belgijoje, jo perdavimui gali būti taikoma sąlyga, kad asmuo po teismo būtų grąžintas į Belgiją ten atlikti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kuris būtų jam paskelbtas išduodančiojoje valstybėje.“

Rumunijos teisės aktai

- 23 Rumunijos Baudžiamojo proceso kodekso 522a straipsnyje nustatyta:

„Naujas teismo procesas, taikomas už akių nuteistiems asmenims ekstradicijos atveju.

Už akių nuteisto asmens ekstradicijos prašymo atveju byla gali būti nagrinėjama iš naujo teisme, kuris ją nagrinėjo kaip pirmosios instancijos teismas, jei to prašo nuteistasis.

405 ir 408 straipsnių nuostatos taikomos pagal analogiją.“

24 Minėto Baudžiamojo proceso kodekso 405 straipsnyje numatyta:

„Iš esmės patenkinus prašymą bylą nagrinėti iš naujo, ji nagrinėjama pagal sprendimui pirmosios instancijos teisme taikomas proceso taisykles.

Jei reikia, teismas iš naujo vertina įrodymus, pateiktus priimant pirmąjį sprendimą arba patenkinus prašymą peržiūrėti sprendimą.“

Procesas pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

- 25 2000 m. birželio 16 d. sprendimu *Tribunalul București* nuteisė I. B. ketverių metų laisvės atėmimo bausme už neteisėtą prekybą branduolinėmis ir radioaktyviomis medžiagomis. Šis sprendimas patvirtintas 2001 m. balandžio 3 d. *Curtea de apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) sprendimu.
- 26 Šie teismai leido I. B. atlikti bausmę, paskirtą ir patvirtintą per rungimosi principu pagrįstus teismo procesus, darbo vietoje, o ne taikant sulaikymą.
- 27 Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo pateikta informacija, 2002 m. sausio 15 d. sprendimu *Curtea Supremă de Justiție* (Aukščiausiasis teismas) (Rumunija) priėmė sprendimą už akių, asmeniškai nepranešęs I. B. apie posėdžio datą ir vietą, panaikinti anksčiau priimtus sprendimus tiek, kiek pagal juos buvo leista I. B. atlikti jam skirtą ketverių metų įkalinimo bausmę jo darbo vietoje, ir nurodė, kad ta bausmė turi būti vykdoma taikant sulaikymą.
- 28 2002 m. vasario mėn. I. B. nusprendė pabėgti į Belgiją, nes, jo teigimu, tapo sunkių teisės į nešališką teismo procesą pažeidimų auka. Jo sutuoktinė ir du jų vaikai pas jį atvyko 2002 m. spalio mėn.
- 29 2007 m. gruodžio 11 d. I. B. buvo sulaikytas Belgijoje remiantis pranešimu, kurį 2006 m. vasario 10 d. Rumunijos valdžios institucijos paskelbė Šengeno informacinėje sistemoje (SIS), siekdamas, kad jis būtų areštuotas ir perduotas minėtoms institucijoms, jog būtų galima jam įvykdyti paskirtą laisvės atėmimo bausmę.
- 30 Nusprendęs, kad šis pranešimas gali būti laikomas Europos arešto orderiu, *procureur du Roi* (valstybės prokuroras) kreipėsi į *juge d'instruction* (ikiteisminio tyrimo teisėjas), kuris 2007 m. gruodžio 12 d. nutartimi nurodė I. B. išleisti į laisvę lygtinai, kol bus priimtas galutinis sprendimas dėl jo perdavimo.
- 31 2007 m. gruodžio 13 d. *Tribunalul București* išdavė Europos arešto orderį dėl I. B. sulaikymo, siekiant jam įvykdyti ketverių metų įkalinimo bausmę, kuri paskirta Rumunijoje.
- 32 2007 m. gruodžio 19 d. I. B. *Office des étrangers* (Užsieniečių reikalų tarnyba) pateikė prašymą suteikti pabėgėlio statusą Belgijoje.
- 33 2008 m. vasario 29 d. valstybės prokuroras paprašė Nivelio pirmosios instancijos teismo pripažinti, kad Rumunijos teismo išduotas Europos arešto orderis yra vykdytinas.
- 34 2008 m. liepos 2 d. atsisakyta I. B. suteikti pabėgėlio statusą ir papildomą apsaugą. Šis atsisakymas, kurį 2009 m. kovo mėn. patvirtino *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių skundų nagrinėjimo kolegija), šiuo metu nagrinėjamas *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) (Belgija).
- 35 2008 m. liepos 22 d. nutartimi Nivelio pirmosios instancijos teismas, patikrinęs, ar Europos arešto orderis atitinka visas sąlygas, jog galėtų būti vykdomas, pripažino, kad jis atitinka visus įstatyme dėl Europos arešto orderio nustatytus reikalavimus. Visų pirma jis nusprendė, kad nėra rimtos priežasties manyti, jog šio arešto orderio vykdymas gali pažeisti pagrindines I. B. teises.

- 36 Šiuo klausimu minėtas teismas atkreipia dėmesį, kad nors pagrindinėje byloje aptariamu Europos arešto orderiu iš tiesų siekiama įvykdyti už akių priimtą teismo sprendimą, jį išdavusi Rumunijos teisminė institucija vis dėlto pateikė garantijas, kurios gali būti laikomos pakankamomis pagal Įstatymo dėl Europos arešto orderio 7 straipsnį, nes tame arešto orderyje nurodyta, kad pagal Rumunijos baudžiamojo proceso kodekso 522a straipsnį už akių nuteisto asmens prašymu byla galės būti nagrinėjama iš naujo pirmosios instancijos teisme, kuris nagrinėjo bylą.
- 37 Nivelio pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad I. B. negali remtis Įstatymo dėl Europos arešto orderio 6 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatyta, kad galima atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, jeigu jis buvo išduotas siekiant įvykdyti bausmę, kai asmuo gyvena Belgijoje ir kai kompetentingos Belgijos valdžios institucijos įsipareigoja tą bausmę vykdyti pagal nacionalinę teisę.
- 38 Iš tikrųjų šis atsisakymo pagrindas taikomas tik *res judicata* galią įgijusiems nuosprendžiams už akių, kaip nurodyta Įstatymo dėl perkėlimo 25 straipsnyje, skaitomame kartu su to paties Įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi. Taigi I. B. dar turi galimybę prašyti naujo teismo proceso.
- 39 Be to, minėtas teismas teigia, kad nors Įstatymo dėl Europos arešto orderio 8 straipsnyje numatyta, jog arešto orderyje patraukimo baudžiamajon atsakomybėn tikslais nurodyto asmens, kuris gyvena Belgijoje, perdavimui gali būti taikomas reikalavimas tą asmenį po teismo perduoti Belgijai ten atlikti orderį išdavusioje valstybėje narėje jam paskirtą bausmę, to paties Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta, kad už akių priimtu nuosprendžiu grindžiamas arešto orderis laikomas išduotu bausmės vykdymo tikslais.
- 40 Atsižvelgdamas į tai, kad šis skirtingas požiūris gali būti diskriminacijos priežastis, ir įvertinęs aplinkybę, kad I. B. gyvena Belgijoje, kaip tai suprantama pagal minėtus teisės aktus, Nivelio pirmosios instancijos teismas, darydamas prielaidą, kad 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, jog taikomas tik Europos arešto orderiui, išduotam baudžiamojo persekiojimo tikslais, o ne arešto orderiui, išduotam siekiant įvykdyti už akių skirtą laisvės atėmimo bausmę, kurią nuteistasis dar turi galimybę apskusti, pateikė klausimą *Cour constitutionnelle* dėl minėto 8 straipsnio atitikties Konstitucijos 10 ir 11 straipsniams, kuriuose kalbama apie lygybės ir nediskriminavimo principus.
- 41 Savo ruožtu konstatavęs, kad Įstatymu dėl Europos arešto orderiu siekta Pagrindų sprendimą 2002/584 tik perkelti į vidaus teisę, *Cour constitutionnelle* nusprendė atidėti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Europos arešto orderis, išduotas siekiant vykdyti už akių priimtą nuosprendį nuteistam asmeniui nepranešus apie teismo posėdžio vietą ar datą, kurį jis dar gali skusti, turi būti laikomas ne arešto orderiu siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę ar sprendimą dėl įkalinimo pagal Pagrindų sprendimo [2002/584/TVR] dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos 4 straipsnio 6 punktą, o arešto orderiu baudžiamojo persekiojimo tikslais pagal to paties pagrindų sprendimo 5 straipsnio 3 punktą?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar to paties pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktas ir 5 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinami kaip valstybėms narėms draudžiantys jų teritorijoje gyvenančio asmens, kuris pirmajame klausime nurodytomis aplinkybėmis minimas arešto orderyje, išduotame siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, perdavimui išduodančiosios valstybės teisminėms institucijoms taikyti reikalavimą, kad tas asmuo būtų grąžintas į vykdančiąją valstybę atlikti laisvės atėmimo bausmės arba sprendimo dėl įkalinimo, kuris galutinai būtų jam paskelbtas išduodančiojoje valstybėje?
3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tais straipsniais pažeidžiama [ES] 6 straipsnio 2 dalis ir, konkrečiai kalbant, lygybės ir nediskriminavimo principas?
4. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar to paties pagrindų sprendimo 3 ir 4 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama valstybės narės teisminėms institucijoms atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad jį vykdant bus pažeistos atitinkamo asmens pagrindinės teisės, nurodytos [ES] 6 straipsnio 2 dalyje?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 42 Visų pirma reikia pažymėti, kad, remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 32 straipsniu, šis sprendimas taikomas po 2004 m. sausio 1 d. gautiems prašymams dėl arešto orderio vykdymo, jei vykdančioji valstybė narė nepaskelbė, kad prašymams, susijusiems su iki 2002 m. rugpjūčio 7 d. atsiradusiomis faktinėmis aplinkybėmis, taikys iki tos datos taikytą ekstradicijos sistemą. Nors pagrindinėje byloje nagrinėjamas prašymas susijęs su iki tos datos atsiradusiomis faktinėmis aplinkybėmis, vis dėlto yra žinoma, kad Belgijos Karalystė tokios deklaracijos nepateikė. Vadinasi, minėtas pagrindų sprendimas šioje byloje yra taikytinas.
- 43 Antra, reikia priminti, kad tarp minėto pagrindų sprendimo 3 ir 4 straipsnyje nurodytų Europos arešto orderio nevykdymo pagrindų nenurodytas nei prieglobsčio prašymas, nei prašymas suteikti pabėgėlio statusą ar papildomą apsaugą.
- 44 Konkrečiau kalbant apie valstybės narės kompetentingoms institucijoms pateiktą prieglobsčio prašymą, pasakytina, jog prie EB sutarties pridėto Protokolo Nr. 29 dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio (tapusio prie ESV sutarties pridėtu Protokolu Nr. 24) vieninteliame straipsnyje, be kita ko, nustatyta, kad atsižvelgiant į pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos, kurią suteikia valstybės narės, lygį, tariama, kad, kalbant apie teisinius ir praktinius tikslus, susijusius su prieglobsčio klausimais, valstybės narės viena kitai yra patikimos kilmės šalys.
- 45 Taip pat reikia pažymėti, kad valstybės narės piliečio pateiktas prašymas suteikti pabėgėlio statusą ar papildomą apsaugą nepatenka į 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96) nustatyto tarptautinės apsaugos mechanizmo taikymo sritį.
- 46 Todėl faktas, kad I. B. Belgijos kompetentingoms institucijoms pateikė prašymą suteikti pabėgėlio statusą arba papildomą apsaugą pagal Direktyvą 2004/83, negali būti laikomas reikšmingu atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimus.
- 47 Trečia, reikia pažymėti, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro prielaidą, kad į jį kreiptasi su prašymu vykdyti už akių priimtą sprendimą pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 punktą. Būtent jis, jeigu reikia, gali pasinaudoti šio pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalyje nurodytomis galimybėmis išnagrinėti šį klausimą. Bet kuriuo atveju Teisingumo Teismas privalo nuspręsti dėl faktinių ir teisinių argumentų, išdėstytų sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 48 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas ir 5 straipsnio 3 punktas gali būti aiškinami taip, kad pagal pagrindų sprendimo 5 straipsnio 1 punktą už akių skirtos bausmės vykdymo tikslais išduoto Europos arešto orderio vykdymui gali būti taikomas reikalavimas, kad atitinkamas asmuo, kuris yra vykdančiosios valstybės narės pilietis ar gyventojas, būtų į ją grąžintas atlikti jam skirtos bausmės po naujo teismo proceso, kuris įvyktų išduodančioje valstybėje narėje jam dalyvaujant.
- 49 Atsakant į šiuos klausimus reikia pažymėti, kad Europos arešto orderis gali būti išduodamas, kaip nustatyta Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalyje, dviem atvejais. Arešto orderis gali būti išduotas, pirma, vykdant baudžiamąjį persekiojimą arba, antra, siekiant vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo.
- 50 Nors Pagrindų sprendimo 2002/584 sistema pagrįsta abipusio pripažinimo principu, tai vis dėlto nereiškia, kaip matyti iš to sprendimo 3–5 straipsnių, absoliučios pareigos vykdyti išduotą arešto orderį.
- 51 Iš tikrųjų pagrindų sprendimo sistema, apie kurią galima spręsti iš šio sprendimo straipsnių nuostatų, palieka valstybėms narėms galimybę konkrečiais atvejais leisti kompetentingoms teisminėms institucijoms nuspręsti, kad skirta bausmė turi būti vykdoma išduodančiosios valstybės narės teritorijoje.
- 52 Tai konkrečiai nustatyta Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte ir 5 straipsnio 3 punkte.

Abiem tame sprendime numatytoms Europos arešto orderio rūšims taikomomis nuostatomis, be kita ko, siekiama suteikti ypatingą reikšmę galimybei padidinti prašomo perduoti asmens galimybės socialiai reintegrui atlikus skirtą bausmę (žr., be kita ko, 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Wolzenburg*, C-123/08, Rink. p. I-9621, 62 punktą).

- 53 Nėra nė vieno argumento, kuriuo remiantis būtų galima teigti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas tokio tikslo numatė netaikyti asmenims, ieškomiems siekiant įvykdyti už akių jiems skirtą bausmę.
- 54 Iš tikrųjų, pirma, už akių priimtas teismo sprendimas, jei atitinkamas asmuo nebuvo asmeniškai ar kitaip informuotas apie posėdžio, kuriame priimtas tas sprendimas, datą ir vietą, patenka į Pagrindų sprendimo 2002/584 taikymo sritį, o būtent to sprendimo 5 straipsnio 1 punkte nustatyta, jog priėmus tokį sprendimą išduoto arešto orderio vykdymui gali būti keliamas reikalavimas suteikti garantiją, kad aptariamas asmuo turės galimybę prašyti naujo teismo proceso.
- 55 Antra, vien dėl aplinkybės, kad pagal 5 straipsnio 1 punktą arešto orderis, išduotas priėmus sprendimą už akių, vykdomas tik su sąlyga, jog bus suteikta tokia garantija, atitinkamai Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte ir 5 straipsnio 3 punkte nurodytas pagrindas ar reikalavimas, kuriais siekiama padidinti ieškomo asmens galimybės socialiai reintegrui, netampa netaikytinas tokios rūšies orderiui.
- 56 Tuo atveju, kai sprendimas už akių, kuriuo pagrindinėje byloje grindžiamas arešto orderis, netapo vykdytinas, perdavimo tikslas yra būtent sudaryti galimybę tęsti baudžiamąjį persekiojimą arba pradėti naują teismo procesą, t. y. tokiu atveju perdavimas vykdomas baudžiamojo persekiojimo tikslais, kaip numatyta Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 3 punkte.
- 57 Kadangi asmens, kuris buvo nuteistas už akių ir kuris dar turi galimybę prašyti naujo proceso, padėtis panaši į asmens, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis baudžiamojo persekiojimo tikslais, padėtį, nėra jokios objektyvios priežasties, dėl kurios vykdančioji teisminė institucija, taikiusi Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 punktą, negalėtų taikyti to sprendimo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos sąlygos.
- 58 Be to, toks aiškinimas yra vienintelis, kuriuo remiantis iš tikrųjų galima suteikti realią galimybę pagerinti vykdančiojoje valstybėje narėje gyvenančio asmens, kuris nuteistas dar nevykdytinu teismo sprendimu už akių ir dar gali prašyti naujo teismo proceso išduodančioje valstybėje narėje, socialinės reintegracijos sąlygas.
- 59 Be to, kaip pabrėžė Švedijos vyriausybė, tokiu aiškinimu sudaroma galimybė neversti už akių nuteisto asmens atsisakyti naujo proceso išduodančioje valstybėje narėje, kad jam bausmė būtų vykdoma, remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktu, valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, kaip tai suprantama pagal atitinkamas tos valstybės teisės normas.
- 60 Darytina išvada, kad, kaip teigia visos valstybės narės ir Europos Komisija, pateikusios pastabas dėl pirmojo arba dėl pirmojo ir antrojo klausimų, vykdančioji valstybė narė gali kelti reikalavimą, jog asmuo, esantis tokioje padėtyje, kaip antai I. B., bus perduotas, jei kartu bus taikomos Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 ir 3 punktuose nustatytos sąlygos.
- 61 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, jog Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas ir 5 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinami taip, kad jei atitinkama vykdančioji valstybė narė vidaus teisės sistemoje taiko šio pagrindų sprendimo 5 straipsnio 1 ir 3 punktus, pagal minėto 5 straipsnio 1 punktą už akių skirtos bausmės vykdymo tikslais išduoto Europos arešto orderio vykdymui gali būti taikomas reikalavimas, kad atitinkamas asmuo, kuris yra vykdančiosios valstybės narės pilietis arba gyventojas, būtų į ją grąžintas atlikti jam skirtos bausmės po naujo teismo proceso, kuris įvyktų išduodančioje valstybėje narėje jam dalyvaujant.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų

- 62 Trečiasis ir ketvirtasis klausimai iš tikrųjų buvo pateikti tik tuo atveju, jei atsakymais į pirmąjį ir antrąjį klausimus vykdančiajai teisminei institucijai nebūtų pagrindinės bylos aplinkybėmis sudaryta galimybė kelti reikalavimą, kad aptariamas asmuo bus perduotas su sąlyga, jog vėliau bus grąžintas į vykdančiąją

valstybę narę.

- 63 Kadangi atsakydamas į pirmąjį ir antrąjį klausimus Teisingumo Teismas nusprendė, kad perduodant asmenį galima kelti reikalavimą taikyti Pagrindų sprendimo 2002/584 5 straipsnio 3 punkte numatytą garantiją, į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos 4 straipsnio 6 punktas ir 5 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinami taip, kad jei atitinkama vykdančioji valstybė narė vidaus teisės sistemoje taiko šio pagrindų sprendimo 5 straipsnio 1 ir 3 punktus, pagal minėto 5 straipsnio 1 punktą už akių skirtos bausmės vykdymo tikslais išduoto Europos arešto orderio vykdymui gali būti taikomas reikalavimas, kad atitinkamas asmuo, kuris yra vykdančiosios valstybės narės pilietis arba gyventojas, būtų į ją grąžintas atlikti jam skirtos bausmės po naujo teismo proceso, kuris įvyktų išduodančioje valstybėje narėje jam dalyvaujant.

Parašai.

* Proceso kalba: prancūzų.